

Sygn. akt II UK 450/16

## POSTANOWIENIE

Dnia 2 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z wniosku D. Ż.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.  
przy udziale zainteresowanych: D. P., J. R., K. M., M. K., M. M., R. N., R. S., S. J.  
, P. J., S. G., B. M., R. K., R. K., M. K., J. N.  
o wysokość podstawy wymiaru składek,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń  
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 2 czerwca 2017 r.,  
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)  
z dnia 4 lutego 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

## UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 4 lutego 2016 r. oddalił apelację wniesioną przez odwołującego się D. Ż. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ś. z dnia 27 marca 2015 r. oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia 2 lipca 2014 r., w których organ rentowy ustalił wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników firmy J., to jest: D. P., J. R., K. M., M. K., M. M., R. N., R. S., S. J., P. J., B. M., R. K., R. K., S. G., M. K. oraz J. N., uznając, iż we wskazanych w decyzjach okresach nie przebywali oni w podróży służbowej za granicą, ale świadczyli tam pracę u polskiego pracodawcy, w związku z czym nie można w ich przypadku zastosować

ulgi w opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne przez wyłączenie z podstawy ich wymiaru części wynagrodzenia stanowiącego równowartość diet.

Odwołujący się D. Ż. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 4 lutego 2016 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest art. 77<sup>5</sup> § 1 k.p., art. 112 k.p., art. 22 k.p. w związku z art. 77<sup>5</sup> k.p. i art. 100 § 1 k.p., art. 29 § 1 pkt 2 k.p., § 2 ust. 1 pkt 15 i 16 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne oraz § 2 ust. 1 w związku z § 13 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej, poprzednio § 2 ust. 1 oraz § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości i warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, a także naruszenie przepisów postępowania, to jest: art. 382 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na potrzebę wykładni art. 77<sup>5</sup> § 1 k.p. w kierunku ustalenia, czy pracownicy zatrudnieni w Polsce na podstawie umów o pracę, odbywający podróże służbowe za granicę, w sytuacji w której realizują zadanie wskazane przez pracodawcę w poleceniu wyjazdu służbowego, polegające na wykonywaniu prac na różnych budowach, w różnych miejscowościach, na zlecenie odrębnych podmiotów za granicą wypełniają definicję podróży służbowej. Ponadto, zdaniem skarżącego, jego skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w związku z naruszeniem art. 382 § 1 k.p.c. (wymieniony przepis nie dzieli się jednak na mniejsze jednostki redakcyjne) i z art. 233 § 1 k.p.c., przez brak wszechstronnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności wyjaśnień złożonych przez wnioskodawcę odnoszących się do siedziby przedsiębiorstwa i miejsca świadczenia pracy, a także dotyczących ukształtowania zasad wypłaty diet za zagraniczne podróże służbowe.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada też przypomnieć, że zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem judykatury przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga od skarżącego określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Ponadto, konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia

17 grudnia 2007 r., I PK 233/07). Należy również podkreślić, iż nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c.), analogicznie jak nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP – wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Skarga kasacyjna jest z kolei oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów w zakresie obu powołanych przesłanek przedsądu. Towarzyszącą temu wnioskowi argumentacja wyraźnie wskazuje bowiem, że w istocie skarżący zmierza do niedopuszczalnej w skardze kasacyjnej próby

podważenia oceny dowodów oraz ustaleń faktycznych dokonanych na tej podstawie przez Sąd drugiej instancji i przyjęcia tezy, że zainteresowani w okresach objętych decyzjami wydanymi przez organ rentowy odbywali podróże służbowe za granicę. Tymczasem, zgodnie z art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznej rozpatrzeniu i tak musiałby je uwzględnić przy rozpatrywaniu sformułowanych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego. Co więcej, zgodnie z art. 398<sup>3</sup> § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Tymczasem, w tej części wniosku, która ma potwierdzać oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, skarżący powołuje art. 233 § 1 k.p.c., który wprost odnosi się do zasady swobodnej oceny dowodów.

Niezależnie od powyższych stwierdzeń, Sąd Najwyższy jest zdania, że nie zachodzi podnoszona przez skarżącego potrzeba wykładni art. 77<sup>5</sup> k.p. Sąd Najwyższy przypomina bowiem, że w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 19 listopada 2008 r., II PZP 11/08 (OSNP 2009 nr 13-14, poz. 166) wyjaśniono, iż art. 77<sup>5</sup> § 1 k.p. odnosi się jedynie do zadania służbowego rozumianego jako zdarzenie incydentalne w stosunku do pracy umówionej i wykonywanej zwykle w ramach stosunku pracy. Z art. 77<sup>5</sup> § 1 k.p. wynika wprost, że podróż służbowa, która jest swoistą konstrukcją prawa pracy, ma charakter incydentalny. Jej podstawę formalną stanowi polecenie wyjazdu służbowego, które powinno określać zadanie oraz termin i miejsce jego realizacji. Zadanie musi być skonkretyzowane i nie może mieć charakteru generalnego. Nie jest zatem podróżą służbową wykonywanie pracy (zadań) w różnych miejscowościach, gdy przedmiotem zobowiązania pracownika jest stałe wykonywanie pracy (zadań) w tych miejscowościach. W konsekwencji wykonywaniem zadania służbowego w rozumieniu art. 77<sup>5</sup> § 1 k.p. nie jest wykonywanie pracy określonego rodzaju, wynikającej z charakteru zatrudnienia, ponieważ taka praca nigdy nie jest incydentalna, ale permanentna. Użyta w art. 77<sup>5</sup> § 1 k.p. wzmianka o stałym miejscu pracy wskazuje przy tym, że za punkt odniesienia należy przyjąć właśnie miejsce wykonywania pracy określone w umowie o pracę zgodnie z art. 29 § 1 pkt 2

k.p. W rzeczywistości, faktyczne miejsce wykonywania pracy może być jednak inne niż określone w umowie. Wypada dodać, że pogląd prawny wypracowany w powołanej uchwale z dnia 19 listopada 2008 r., II PZP 11/08, został następnie uzupełniony w późniejszym orzecznictwie Sądu Najwyższego. Przykładowo w wyroku z dnia 16 listopada 2009 r., II UK 114/09 (LEX nr 558591) stwierdzono zaś, że użyte w art. 77<sup>5</sup> § 1 k.p. sformułowanie „stałe miejsce pracy” wcale nie oznacza wykonywania pracy w tym samym geograficznie miejscu. „Stałe miejsce pracy” to miejsce wykonywania pracy w rozumieniu art. 29 § 1 pkt 2 k.p., które może być określone jako pewien obszar geograficzny. Wyjaśniono też, że objęcie poleceniem wyjazdu zwykłych czynności pracowniczych (stanowiących istotę stosunku pracy) wykonywanych na umówionym „ruchomym” miejscu pracy nie prowadzi do uznania, że pracownik wykonujący te czynności jest w podróży służbowej.

Nawet pobieżna lektura pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wyraźnie wskazuje zaś, że Sąd Apelacyjny w pełni respektował taki właśnie sposób rozumienia art. 77<sup>5</sup> k.p., powołując w tym względzie bogate i utrwalone orzecznictwo Sadu Najwyższego.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał zatem, że skarżący nie wykazał potrzeby poddania jego skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpatrzeniu. Dlatego też, opierając się na treści art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.